

www.dereta.rs

Biblioteka
SUPERNOVA

Urednik
Aleksandar Šurbatović

Naslov originala
Jonathan Franzen
PURITY

Džonatan Frenzen

PJURITI

Prevod s engleskog
Vesna Stamenković

Beograd
2016.
DERETA

Za Elizabet Robinson

...Die stets das Böse will und stets das Gute schafft

Pjurit
u Ouklendu

P O N E D E L J A K

Oh, maco, tako mi je drago da ti čujem glas”, rekla je njena majka preko telefona. „Telo me opet izdaje. Ponekad mi se čini da je čitav moj život samo dugačak niz izdajničkih poteza mog tela.”

„Zar nije svačiji život takav?”, rekla je devojka, Pip. Počela je da zove majku svakog dana za vreme pauze za ručak u *Obnovljivim izvorima*. Na taj način lakše je mogla da prebrodi to što nije bila dobra u svom poslu, što ima posao u kom niko i ne može da bude dobar, ili što se ona ni na jednom poslu ne bi baš proslavila; a onda, dvadeset minuta kasnije, mogla je iskreno da kaže kako mora da se vrati na posao.

„Desni kapak mi se spušta”, objašnjavala je njena majka. „Kao da ga neki teret vuče nadole, kao ono olovo za udicu ili nešto slično.”

„Baš sada?”

„S vremena na vreme. Plašim se da nije možda Belova paraliza.”

„Šta god da je Belova paraliza, sigurna sam da nije to.”

„Ako čak i ne znaš šta je, maco, kako možeš da budeš tako sigurna?”

„Ne znam – možda zato što nisi imala ni Grejvs-Bazedovljevu bolest? Uvećanu štitnu žlezdu? Melanom?”

Ne bi se baš moglo reći da je Pip volela da se ruga majci. Ali svi su njihovi razgovori bili obojeni *moralnim hazardom*, taj je korisni termin naučila na predavanjima iz ekonomije. Ona je bila kao banka suviše značajna za ekonomiju njene majke da bi mogla da bankrotira, suviše vredan radnik da bi bila otpuštena zbog lošeg ponašanja. Neki od njenih prijatelja u Ouklendu i sami su imali problematične roditelje, ali su ipak uspevali da razgovaraju sa njima iz dana u dan bez ikakvih neprijatnosti, jer su čak i najproblematičniji među njima ipak imali i druge resurse na koje su mogli da se oslone, izuzev svog jedinog potomka. Za svoju majku, Pip je bila upravo to.

„Pa, mislim da danas neću moći da odem na posao”, rekla je njena majka. „Moja je Marljivost jedino što taj posao čini podnošljivim, a ne mogu da budem marljiva kad imam nevidljivo *olovo* na kapku.”

„Mama, ne možeš opet da zoveš i kažeš da si bolesna. Nije još ni jul. Šta ako stvarno zakačiš neku prehladu ili nešto?”

„A u međuvremenu, svi treba da se pitaju zašto ova starica kojoj polovina lica visi do ramena pakuje njihove namirnice na kasi. Nemaš pojma koliko ti zavidim na tome što radiš u malenoj kancelariji. Što si nevidljiva.”

„Ne smišljaj romantične fantazije o toj kockici”, rekla je Pip.

„To je ono zbog čega su naša tela strašna. Tako se vide, tako se *vide*.”

Uprkos hroničnoj depresiji, Pipina majka nije bila luda. Već preko deset godina uspela je da zadrži posao asistenta na kasi u samoposluzi *Nju lif komjuniti* u Feltonu, i kad bi se na trenutak odrekla sopstvenog načina razmišljanja i priklonila se njenom, Pip je savršeno razumela šta joj govori. Jedini ukras na sivim zidovima njene male kabine bila je nalepnica za automobil na kojoj je pisalo: „Barem rat protiv životne sredine dobro ide”. Kabine njenih kolega bile su zatrpane fotografijama i isečcima, ali Pip je lično dobro razumela sve čari nevidljivosti. Osim toga, očekivala je da je svakog časa otpuste, zašto bi se onda uopšte i raskomotila?

„Jesi li razmišljala o tome kako bi htela da ne-proslaviš svoj ne-rođendan?”, upitala je majku.

„Iskreno, volela bih da ceo dan ostanem u krevetu s jorganom preko glave. Nije mi potreban ne-rođendan da me podseti da starim. Moji kapci to već sasvim uspešno rade.”

„Zašto ti ne bih napravila tortu, mogu da svratim i zajedno da je pojedemo. Čini mi se da mi zvučiš još depresivnije nego inače.”

„Nisam depresivna kad tebe vidim.”

„Ha, šteta što me ne izdaju na recept. Da li bi mogla da podneseš tortu sa stevijom?”

„Ne znam. Stevija se čudno poigrava sa hemijom u mojim ustima. Po mom iskustvu, čulne kvržice nemoguće je prevariti.”

„I šećer ostavlja ukus u ustima”, rekla je Pip, iako je znala da se uzalud raspravlja.

„Šećer ostavlja *kiseo* ukus s kojim čulne kvržice nemaju nikakvih problema, jer su napravljene da bez oklevanja prenose osećaj kiselosti.

Čulne kvržice ne moraju da provedu pet sati vrišteći: 'Ovo je čudno, ovo je čudno!' Upravo mi se to dogodilo onaj jedan jedini put kad sam probala neko piće sa stevijom."

„Ali hoću da kažem, taj osećaj kiselosti traje.”

„Nešto sasvim sigurno nije u redu kad čulna kvržica i dalje javlja da oseća čudan ukus, pet sati pošto si popio zaslađeno piće. Znaš li da ti se, ako samo jednom probaš da pušiš kristalni metamfetamin, čitava hemija mozga promeni do kraja života? Takav je meni ukus stevije.”

„Ne pušim met, ako si to htela da kažeš.”

„Htela sam da kažem da mi ne treba torta.”

„Ne, naći ću neku drugu tortu. Izvinjavam se što sam ti uopšte predložila takav *otrov*.”

„Nisam rekla da je otrov. Samo da mi se stevija čudno poigrava...”

„S hemijom u ustima, znam.”

„Maco, ješću bilo kakvu tortu koju mi doneseš, neće me ubiti prerađeni šećer. Nisam htela da te naljutim. Dušo, molim te.”

Nijedan telefonski razgovor ne završi se pre nego što jedna drugu ne dovedu do toga da se osećaju bedno. Problem, barem prema tome kako je Pip videla situaciju – suština hendikepa sa kojim je morala da živi; najverovatniji razlog što nije u stanju da bude efikasna u bilo čemu – bio je u tome što je volela svoju majku. Žalila ju je, patila je sa njom, rastopila bi se na sam zvuk njenog glasa; osećala je veoma čudnu, neseksualnu privlačnost prema njenom telu; bila je blagonaklona čak i prema hemiji u njenim ustima; želela joj je svu sreću; mrzela je da je uznemirava; bila joj je veoma draga. To je bio masivni komad granita u središtu njenog života, izvor sve ljutnje i sarkazma uperenog ne samo protiv njene majke već, na njenu štetu, u poslednje vreme i prema mnogo nepriličnijim metama. Kad se naljuti, Pip se u stvari nije ljutila na svoju majku, već na taj komad granita. Imala je osam ili devet godina kad joj je palo na pamet da pita zašto je njen rođendan jedini koji se proslavlja u njihovoj malenoj kolibi među sekvojama nadomak Feltona. Majka joj je odgovorila kako ona nema rođendan; kako je Pipin jedini važan. Ali Pip ju je gnjavila sve dok nije pristala da letnju dugodnevicu počnu da proslavljaju uz tortu i da taj dan zovu njenim ne-rođendanom. To je onda pokrenulo pitanje godina njene majke, koje je odbijala da otkrije, odgovarajući

samo, sa osmehom zagonetnim kao da postavlja koan¹: „Dovoljno da ti budem majka.”

„Da, ali koliko *stvarno* imaš godina?”

„Pogledaj mi ruke”, odgovorila je njena majka. „Ako budeš vežbala, moći ćeš da odrediš koliko žena ima godina po njenim rukama.”

I tako je – čini se, prvi put – Pip pogledala majčine ruke. Koža na nadlanicama nije joj bila ružičasta i neprozirna kao Pipina. Izgledalo je kao da se kosti i vene probijaju prema površini; kao da je koža voda koja se povlači i otkriva obrise predmeta na dnu luke. Iako joj je kosa bila gusta i veoma duga, bila je prošarana naizgled isušanim, sivim pramenovima, a koža na vratu izgledala je kao tek pomalo prezrela breskva. Te noći, Pip je ležala budna u krevetu, zabrinuta da bi njena majka mogla uskoro da umre. Bio je to prvi put da je osetila kako je tišti onaj komad granita.

Od tog trenutka, žarko je želela da njena majka u svom životu ima muškarca, ili bilo koju, bilo kakvu drugu osobu koja bi je volela. Tokom godina, među potencijalnim kandidatima našla se njihova prva komšinicina Linda, koja je i sama bila samohrana majka i učila je sanskrit kao i njena mama, i kasapin iz samoposluge *Nju lif*, po imenu Erni, koji je takođe bio vegan, i pedijatar Vanesa Tong, koja je svoju zanesenost Pipinom majkom iskazala tako što je pokušala da je zainteresuje za posmatranje ptica, i majstor Soni s gorštačkom bradom, kome nijedan posao nije trajao dovoljno kratko da ne povede priču o tome kako se u tim krajevima nekada živelo. Svi ti dobrodušni likovi iz San Lorenzo Velija naslutili su u Pipinoj majci delić nečega što je Pip sama, kao tinejdžerka, primetila i time se ponosila: onu nepogrešivu veličanstvenost. Ne moraš pisati da bi bio pesnik, ne moraš stvarati da bi bio umetnik. Duhovna Marljivost njene majke sama po sebi bila je neka vrsta umetnosti – umetnost nevidljivosti. U njihovu kolibu nikad nije ušao televizor, niti kompjuter, sve dok Pip nije napunila dvanaest godina; osnovni izvor informacija za njenu majku bio je *Glasnik Santa Krusa*, koji je čitala zarad male svakodnevne radosti koju joj je donosilo šokantno stanje u svetu. U Veliju to baš i nije bilo toliko neobično. Problem je bio u tome što je Pipina majka odisala nekom stidljivom verom u sopstvenu veličanstvenost, ili se barem držala kao da je nekada bila sjajna, nekad

---

1 *Koan* – U zen budizmu, ovaj pojam označava vrstu zagonetke ili paradoksa kojim se otkriva neadekvatnost logičkog mišljenja. (Sve napomene u tekstu su prevodiočeve.)

давно, u vremenu pre Pip, o kom je kategorički odbijala da govori. To što se njihova komšinica Linda usuđivala da poredi svog sina Demijana koji je hvatao žabe i disao otvorenih usta sa njenom jedinstvenom i savršenom Pip, nije je toliko vređalo, koliko ju je užasavalo. Verovala je da bi kasapin ostao zauvek skrhan kad bi mu rekla da joj miriše na meso, čak i posle tuširanja; dovijala se na sve moguće načine kako bi izbegla pozive Vanese Tong, umesto da jednostavno prizna da se plaši ptica; a svaki put kad bi Sonijev visoki kamion ušao na njihov prilaz, naterala bi Pip da mu otvori, a ona bi otrčala na zadnja vrata i šmugnula među sekvoje. Za luksuz da bude nemoguće izbirljiva mogla je da zahvali Pip. Stalno je ponavljala, da svima bude jasno: Pip je bila jedina zaista vredna osoba, jedina osoba koju je *ona* volela.

Sve je to, naravno, postalo izvor velikih neprijatnosti kada je Pip dospela u pubertet. U to vreme, već je bila suviše zaokupljena potrebom da mrzi i kažnjava majku da bi mogla da primeti štetu koju majčina osobenost nanosi njenoj perspektivi u životu. Nije imala nikoga ko bi joj rekao da, ako želi da uspe u svetu, nije baš najpametnije da diplomira sa 130.000 dolara duga za otplaćivanje studentskog kredita. Niko je nije upozorio kako iznos na koji bi trebalo da obrati pažnju tokom razgovora za posao sa Igorom, šefom potrošačke službe u *Obnovljivim izvorima*, nije „trideset ili četrdeset hiljada dolara” koje je predvideo da bi mogla da zaradi na procenat samo tokom prve godine, već dvadeset i jednu hiljadu dolara osnovne plate koju će zarađivati, ili na to da je jedan tako ubedljiv trgovac kao što je Igor verovatno jednako sposoban da spretno uvali neko govno od posla naivnoj dvadesetjednogodišnjakinji.

„Što se vikenda tiče”, rekla je Pip odlučnim glasom, „moram da te upozorim da hoću da pričamo o nečemu o čemu ti ne voliš da pričaš.”

Njena se majka kratko nasmejala, pokušavajući da zvuči šarmantno i nedužno. „Postoji samo jedna stvar o kojoj ne volim da razgovaram sa tobom.”

„Pa, upravo o tome hoću da razgovaramo. Samo da znaš.”

Njena majka nije ništa odgovorila. Tamo dole u Feltonu, magla se do sada sigurno već razišla, magla za kojom je njena majka svakog dana žalila, jer je, kad ode, za sobom ostavljala sunčani svet kome ona nije želela da pripada. Svoju je Marljivost najbolje uvežbavala u bezbednom sivilu jutra. Sad će početi da sija sunce, zeleno i zlatno kroz iglice sekvoje, letnja žega usunjaće se kroz spuštene roletne na vratima trema preko

kreveta koji je Pip zauzela još kao tinejdžerka koja je žudela za privatnošću, terajući majku da se preseli u krevet na rasklapanje u dnevnoj sobi, sve dok nije otišla na koledž i ponovo joj ga prepustila. Verovatno je u ovom trenutku bila u krevetu i uvežbavala Marljivost. Ako je tako, neće ponovo progovoriti sve dok joj se neko ne obrati; samo će disati.

„Nije ništa lično”, rekla je Pip. „Ne idem nikuda. Ali treba mi novac, a ti ga nemaš, a nemam ga ni ja, i postoji samo jedno mesto na kome mi pada na pamet da ga tražim. Samo jedna osoba koja mi, barem u teoriji, *duguje*. Tako da ćemo razgovarati o tome.”

„Maco”, rekla je njena majka tužno, „znaš da neću. Žao mi je što ti je potreban novac, ali ne radi se ovde o tome šta ja volim, a šta ne. Radi se o tome šta mogu, a šta ne mogu. A ja to ne mogu, tako da ćemo morati da ti smislimo nešto drugo.”

Pip se namrštila. S vremena na vreme, osećala je potrebu da se protegne u ludačkoj košulji okolnosti u kojoj se našla dve godine ranije, da proverí jesu li rukavi možda malo olabavili. I svaki put bi shvatila da su jednako tesni kao i pre. Još uvek je imala 130.000 dolara duga, još uvek joj je majka bila jedina uteha. Bilo je u najmanju ruku interesantno kako se trenutno i potpuno našla u zatočeništvu istog trenutka kad su se završile četiri godine fakultetske slobode; to bi je bacilo u depresiju, kad bi mogla da je priušti.

„Dobro, sad ću da spustim slušalicu”, rekla je u telefon. „Ti se spremi za posao. Verovatno te oko muči samo zato što ne spavaš dovoljno. I meni se to ponekad desi kad sam neispavana.”

„Stvarno?”, rekla je njena majka radoznalo. „I tebi se ovo dešava?”

Iako je znala da će to produžiti razgovor, sasvim moguće proširiti raspravu na nasledne bolesti, i izvesno iziskivati da obilato laže i maže, odlučila je da je mnogo bolje da njena majka razmišlja o nesanicí, nego o Belovoj paralizi, ako ni zbog čega drugog, onda zbog toga što, kako joj je godinama bezuspešno objašnjavala, za nesanicu barem postoje pravi lekovi. Ali zahvaljujući tome, kada je Igor provirio preko njene pregrade u 13.22, Pip je i dalje bila na telefonu.

„Izvini, mama, moram sad da idem, zdravo”, rekla je i spustila slušalicu. Igor je zurio u nju. On je bio plavokosi Rus, s bradom kroz koju poželiš da provučesh prste, toliko zgodan da to nije bilo fer, i jedini razlog koji je Pip mogla da smisli što je još nije otpustio bio je taj što je uživao da mašta o tome kako je tuca, a ipak, bila je sigurna da bi, kad bi do toga

ikada došlo, ona na kraju za tren oka završila na stubu srama, jer on nije bio samo zgodan, već je imao i prilično zgodnu platu, a ona je bila devojka koja u životu nema ništa osim problema. Bila je sigurna da i on to zna.

„Žao mi je”, rekla mu je. „Žao mi je što sam prešla ograničenje od sedam minuta. Mama ima zdravstveni problem.” Malo je razmislila o tome. „U stvari, povlačim reč. Nije mi žao. Kakve su uopšte šanse da dobijem pozitivan odgovor za samo sedam minuta?”

„Da li je izgledalo kao da te osuđujem?”, rekao je Igor trepćući.

„Pa, zašto viriš ovamo? Zašto buljiš u mene?”

„Mislio sam da bi možda htela da se igramo kviza Dvadeset pitanja.”

„Ne verujem.”

„Ti pokušaj da pogodiš šta hoću od tebe, a ja ću odgovarati samo nedužno da ili ne. Da uđe u zapisnik, ništa drugo, samo da ili ne.”

„Da li želiš da te tužim za seksualno zlostavljanje?”

Igor se samozadovoljno nasmejao. „Odgovor je ne! Ostalo ti je još devetnaest pitanja.”

„Ozbiljna sam što se tužbe tiče. Imam druga koji je završio prava, on kaže da je dovoljno ako stvaraš takvu atmosferu.”

„To nije pitanje.”

„Kako da ti objasnim da me sve ovo uopšte ne zabavlja?”

„Samo pitanja na koja mogu da odgovorim sa da ili ne, molim te.”

„Gospode bože. Hajde idi.”

„Da li bi više volela da razgovaramo o tvom radnom učinku za mesec maj?”

„Odlazi! Evo vraćam se na telefon.”

Kad je Igor otišao, podigla je tabelu svojih poziva na kompjuteru, zgađeno je pogledala i ponovo spustila. Četiri od dvadeset dva meseca, koliko je radila za *Obnovljive izvore*, uspela je da bude tek pretposljednja, a ne poslednja na tabli na kojoj su se pratili „poeni” nje i njenih kolega. Ne čudi onda što bi samo četiri od dvadeset dva puta videla nekog lepog kad uzme ogledalo u ruke, a da je neko drugi u pitanju, a ne ona, taj procenat bi bio sigurno veći. Sasvim je izvesno nasledila neke od majčinih problema, ali barem je mogla da se osloni na momke koji je okružuju kao dokaz. Mnogi su smatrali da je privlačna, a nekolicina čak i nije završila u uverenju da tu nešto nije u redu. Igor je već dve godine pokušavao da je dokuči. Uvek ju je proučavao isto onako kao što je ona proučavala sebe u ogledalu. „Juče je izgledala lepo, a opet...”

Negde za vreme studija, Pip je utvila sebi u glavu – njen je um bio poput naelektrisanog balona, privlačio je ideje koje su lebdele u vazduhu – kako je vrhunac civilizacije provesti nedeljno jutro čitajući pravi papirni *Njujork tajms* u kafiću. To joj je postao ritual, i zaista, odakle god da je pokupila tu ideju, nedeljom ujutru stvarno se osećala najcivilizovanije. Bez obzira na to do kada je prethodne noći terevenčila, kupila bi *Tajms* u osam ujutru, odnela ga u kafić *Kod Pita*, naručila pogačicu i dupli kapučino, zauzela svoj omiljeni sto u ćošku, i na nekoliko sati radosno zaboravila sebe.

Prethodne zime, *Kod Pita*, primetila je simpatičnog, žgoljavog mladića koji je imao isti nedeljni ritual. Za samo nekoliko nedelja, umesto da čita vesti, razmišljala je o tome kako mu izgleda dok čita, da li da podigne pogled i uhvati ga kako je gleda, sve dok konačno nije postalo jasno da će morati ili da razgovara sa njim ili da pronađe novi kafić. Sledeći put kad je uhvatila njegov pogled, pokušala je da izvijee vrat u znak poziva, što je izgledalo tako kruto i izveštačeno da je bila zaista zaprepašćena time što je istog trenu upalilo. Mladić joj je prišao i hrabro predložio da, pošto su oboje tu u isto vreme svake nedelje, mogu da dele iste novine i tako spasu bar jedno drvo.

„Šta ako oboje hoćemo isti deo?“, rekla je Pip pomalo ratoborno.

„Ti si prva bila ovde“, odgovorio je mladić, „tako da bi ti prva birala.“ Zatim je počeo da se žali kako njegovi roditelji, u Koledž Stejšnu u državi Teksas, bacaju pare na dva nedeljna *Tajmsa*, kako se ne bi otimali za novine.

Kao pas koji zna samo svoje ime i pet prostih reči ljudskog jezika, Pip je čula samo to da mladić potiče iz normalne porodice, s dva roditelja i novcem za rasipanje. „Ali, ovo je jedini trenutak u nedelji koji imam samo za sebe“, rekla je.

„Izvni“, rekao je mladić ustuknuvši. „Učinilo mi se da si htela nešto da mi kažeš.“

Pip nije znala kako da ne bude neprijatna prema mladićima svog uzrasta koji pokažu interesovanje za nju. Delimično zbog toga što je jedina osoba na svetu kojoj je verovala bila njena majka. Iz sopstvenog iskustva iz srednje škole i sa fakulteta, već je naučila da, što je mladić bolji, to će bolnije biti za oboje kad shvati da je ona u mnogo većem haosu nego što je on isprva mislio, zaveden njenom ljubaznošću. Ono što još nije naučila, bilo je to kako da ne želi da neko bude dobar prema njoj. Mladići

koji nisu bili dobri veoma su vešto umeli to da osete i iskoriste. Tako nije mogla da veruje ni dobrim ni lošim momcima, a ona ionako nije umela baš najbolje da ih razlikuje sve dok je ne odvedu u krevet.

„Možda bismo mogli da popijemo kafu u neko drugo vreme”, rekla je mladiću. „U neko jutro kad nije nedelja.”

„Naravno”, rekao je nesigurno.

„Jer sad kad smo razmenili par reči, ne moramo da se gledamo. Možemo da čitamo svako svoje novine, kao tvoji roditelji.”

„Inače, zovem se Džejson.”

„Ja sam Pip. A sad kad znamo kako se zovemo, zaista ne moramo više da se gledamo. Mogu da kažem sebi, oh, to je samo Džejson, a ti možeš da misliš, ma, to je samo Pip.”

Nasmejavao se. Ispostavilo se da je diplomirao matematiku na Stenfordu i da živi životom iz snova svakog studenta matematike, radio je za fondaciju koja se bavila matematičkim opismenjavanjem Amerike i usput pokušavao da napiše udžbenik za koji se nadao da će iz korena promeniti učenje statistike. Posle dva sastanka, sviđao joj se dovoljno da pomisli kako bi bolje bilo da spava sa njim pre nego što jedno od njih dvoje bude povređeno. Ako bude predugo čekala, Džejson će shvatiti da je ona samo gomila dugova i problema, i pobeći će glavom bez obzira. Ili će morati da mu kaže da njena dublja osećanja pripadaju starijem muškarcu koji ne samo da ne veruje u novac – kao, u američku valutu, kao, u puko posjedovanje istog – već pored toga još i ima ženu. Kako ne bi ispalo da mu baš ništa ne priča, rekla mu je da posle radnog vremena volontira na projektu nuklearnog razoružanja, ali činilo se da on o toj temi zna mnogo više nego ona, iako je u pitanju bio njen, a ne njegov „posao”, pa je zbog toga postala malo džangrizava. Na sreću, Džejson je mnogo voleo da priča, obožavao je Filipa K. Dika i *Čistu hemiju*, morske vidre i pume, matematiku primenjenu na svakodnevni život, i posebno svoj geometrijski metod u podučavanju statistike, koji je objašnjavao tako dobro da ga je gotovo razumela. Treći put kad ga je videla, u kineskom ekspres restoranu u kom se pretvarala da nije gladna jer joj *Obnovljivi izvori* još nisu isplatili poslednju platu, našla se na prekretnici: da li da rizikuje da se upusti u prijateljstvo ili da se povuče na bezbednu teritoriju seksa bez obaveza.

Ispred restorana, u izmaglici i tišini nedeljne večeri na Aveniji Telegraf, zavela je Džejsona, i on je vatreno odgovorio. Osetila je kako joj krči u stomaku priljubljenom uz njegov; nadala se da on to nije čuo.

„Hoćeš li da odemo kod tebe?“, promrmljala mu je na uho.

Džejson je odgovorio da neće, nažalost, jer mu je sestra u poseti.

Kad je čula reč *sestra*, Pipino srce zgrčilo se od besa. Kako sama nije imala braće i sestara, prezirala je zahteve i potencijalnu podršku drugih ljudi; njihovu normalnost koju im je pružila celovitost porodice, rođenjem stečeno bogatstvo bliskosti.

„Možemo kod mene“, rekla je, pomalo ljuto. Bila je toliko zaokupljena svojom ljutnjom na Džejsonovu sestru što ju je isterala iz njegove spavaće sobe (a samim tim i iz njegovog srca, mada nije baš nešto patila za tim da se u njemu nađe), toliko iznervirana svojim položajem dok su ona i Džejson, držeći se za ruke, išli niz Aveniju Telegraf, da se, tek kad su stigli do vrata, setila da ne mogu ni tamo.

„Oh“, rekla je. „Oh. Možeš li da me sačekaš trenutak ispred vrata, samo da nešto obavim?“

„Ovaj, naravno“, rekao je Džejson.

Zahvalno ga je poljubila, i još su se deset minuta vatali na njenom pragu, Pip se prepustila užitku dodira čistog i veoma spretnog mladića, sve dok je iz toga nije prenulo sasvim čujno krčanje stomaka.

„Samo trenutak, važi?“, rekla je.

„Jesi li *gladna*?“

„Ne, u stvari iznenada kao da možda i jesam, ali nisam bila gladna u restoranu.“

Gurnula je ključ u bravu i ušla u stan. U dnevnoj sobi je njen šizofrenični sustanar Drajfus, zajedno s njihovim sustanarom invalidom, po imenu Ramon, gledao košarkašku utakmicu na prastarom televizoru koji je njihov treći sustanar, Stiven, u koga je bila više-manje zaljubljena, kupio na uličnoj rasprodaji. Drajfusovo telo, naduveno od lekova koje je do tog dana poslušno uzimao, u potpunosti je ispunjavalo nisku, polovnu fotelju.

„Pip, Pip“, uzviknuo je Ramon, „Pip, šta sad radiš, rekla si da bi mogla da mi pomogneš s rečima, hoćeš sad da mi pomogneš?“

Pip je prislonila prst na usne i Ramon je rukama prekrpio usta.

„Tako je“, rekao je Drajfus tiho. „Ne želi da bilo ko zna da je tu. A zašto li je tako? Možda zato što su u kuhinji nemački špijuni? Koristim reč

špijun u širem smislu, naravno, mada ona možda i nije sasvim neodgovarajuća, imajući u vidu činjenicu da Grupa za proučavanje nuklearnog razoružanja u Ouklendu ima nekih trideset pet članova, među kojima Pip i Stiven nipošto nisu najnezamenjiviji, a ipak, kuća koju su Nemci odlučili da počaste svojom toliko tipičnom iskrenošću i grlatošću, evo već više od nedelju dana, u krajnjoj liniji pripada nama. Neobična činjenica koju bi valjalo uzeti u razmatranje.”

„Drajfuse”, procedila je Pip, prišavši mu bliže kako ne bi morala da podigne glas.

Drajfus je spokojno prepleo debele prste na stomaku i nastavio da priča Ramonu koji ga je uvek neumorno slušao. „Da li Pip možda izbegava da razgovara sa nemačkim špijunima? Možda posebno večeras? Kad je dovela kući mladog gospodina s kojim se žvalavila na tremu poslednjih petnaestak minuta?”

„Ti si špijun”, prošaputala je Pip besno. „Mrzim kad me špijuniraš.”

„Ona mrzi kad opažam stvari koje jedna inteligentna osoba ne može da ne primeti”, objasnio je Drajfus Ramonu. „Posmatrati nešto što se odvija tu pred našim očima nije isto što i špijunirati, Ramone. Možda i Nemci ne rade ništa više od toga. Ono što nekoga čini špijunom je, međutim, *motiv*, i upravo zato, Pip”, okrenuo se prema njoj, „upravo zato bih te zamolio da se zapitaš šta ovi dobroćudni, grlati Nemci zaista traže u našoj kući.”

„Nisi valjda prestao da uzimaš lekove?”, šapnula je Pip.

„Žvalaviti, Ramone. Eto jedne lepe reči za tebe.”

„Šta znači?”

„Pa, znači *cmakati se. Ljubakati se. Ljubiti se po francuski.*”

„Pip, hoćeš li da mi pomogneš s rečima?”

„Mislim da večeras ima nešto drugo u planu, drugar.”

„Dušo, ne, neću sada”, šapnula je Pip Ramonu, a zatim se okrenula prema Drajfusu. „Nemci su ovde zato što smo ih mi pozvali, jer smo imali mesta. Ali u pravu si, ne smeš da im kažeš da sam ovde.”

„Šta kažeš, Ramone?”, pitao je Drajfus. „Da li da joj pomognemo? Ona tebi neće da pomogne s rečima.”

„Aman, pomози mu sam. Ti si taj koji ima bogat rečnik.”

Drajfus se ponovo okrenuo prema Pip i zagledao se u nju, pametnim, bezosećajnim očima. Kao da su lekovi držali njegovu bolest pod kontrolom dovoljno da ga spreče da mačem kasapi ljude na ulici, ali ne

sasvim dovoljno da mu se ta želja ne vidi u očima. Stiven je pokušavao da ubedi Pip kako Drajfus svakoga tako gleda, ali ona je uporno verovala da bi, ako ikad prestane da uzima lekove, ona bila prva osoba koju bi pojurio s mačekanjom, ili već nečim sličnim, osoba kojoj bi prišio krivicu za sve što ne valja u svetu, za čitavu zaveru protiv sebe; i to nije sve, verovala je da on vidi nešto istinito u njenoj izveštačenosti.

„Ne sviđaju mi se ovi Nemci i njihovo špijuniranje”, rekao joj je Drajfus. „Kad uđu u kuću, prva im je pomisao kako da je osvoje.”

„Oni su mirovni aktivisti, Drajfuse. Prestali su da se trude da osvoje ceo svet pre nekih sedamdeset godina.”

„Hoću da ih ti i Stiven oterate.”

„Okej! Hoćemo! Kasnije. Sutra.”

„Mi ne volimo Nemce, jel' tako, Ramone?”

„Volimo kad smo samo nas petoro, ko porodica”, odgovorio je Ramon.

„Pa... Ne porodica. Ne baš. Ne. Svako ima svoju porodicu, jel' tako, Pip?”

Drajfus ju je ponovo pogledao u oči, značajno, znalački, bez imalo ljudske topline – ili možda u njegovom pogledu samo nije bilo ni traga požude? Možda bi je svaki muškarac gledao ovako bezdušno kad bi seks bio potpuno izostavljen iz jednačine? Prišla je Ramonu i spustila ruke na njegova debela, povijena ramena. „Ramone, dušo, večeras sam zauzeta”, rekla je. „Ali sutra ću celo veče biti kod kuće, okej?”

„Okej”, odgovorio je, pun poverenja.

Brzo se vratila do ulaznih vrata i pustila Džejsona, koji je duvao u prste da ih ugrije. Dok su prolazili kroz dnevnu sobu, Ramon je ponovo rukama pokrio usta, da joj pokaže koliko predano čuva tajnu, a Drajfus je gledao košarku ne obraćajući pažnju na njih. Bilo je toliko mnogo toga što je Džejson mogao da vidi u njenoj kući, a toliko malo toga što je ona htela da mu pokaže, a Drajfus i Ramon imali su svako svoj miris, Drajfus na kvasac, a Ramon na mokraču, na koje je ona navikla, ali posetioci nisu. Popela se uz stepenice brzo i na vrhovima prstiju, nadajući se da će Džejson shvatiti kako treba da požuri i da bude tih. Iza zatvorenih vrata na drugom spratu dopirali su uobičajeni glasovi Stivena i njegove žene koji jedan drugom nabrajaju mane.

U malenoj spavaćoj sobi na trećem spratu, odvela je Džejsona do svog dušeka, ne paleći svetlo jer nije htela da vidi koliko je siromašna.

Bila je užasno siromašna, ali posteljina joj je bila čista; obilovala je čistoćom. Kada se godinu dana ranije uselila u tu sobu, oribala je svaki centimetar poda i simsa sredstvom za dezinfekciju u spreju, a kad su joj miševi došli u posetu, naučila je od Stivena da će ih uspešno oterati tako što će ugurati čeličnu vunu u svaku moguću rupicu iz koje bi mogli da izgamižu, a kad je završila s tim, ponovo je oribala podove. Ali sada je strgnula Džejsonu majicu s koščatih ramena, dopustila mu da je skinе i prepustila se raznoraznim prijatnim uvertirama, da bi se setila da se jedini kondomi koje je imala nalaze u neseseru koji je ostavila u kupatilu na prvom spratu pre nego što je izašla, jer su Nemci zauzeli kupatilo koje je obično koristila, i njena sklonost ka čistoći ponovo je postala problem. Cmoknula je Džejsonovu lepo obrezanu erekciju, pa promrmljala: „Izvini, samo trenutak, odmah se vraćam” i zgrabila kućni ogrtač koji je obukla i vezala tek na pola puta do dole, kad je shvatila da mu nije objasnila kud je pošla.

„Jebi ga”, rekla je, zastavši na stepenicama. Džejson ni po čemu nije odavao utisak nekoga ko se satire od promiskuiteta, a ona je imala pilulu za jutro posle kojoj još nije istekao rok trajanja; osim toga, u tom trenutku se osećala kao da je seks jedino u njenom životu u čemu je bila pristojno efikasna; ali morala je da dá sve od sebe da joj telo ostane čisto. Preplavilo ju je samosažaljenje, osećaj da ni za koga osim nje seks nije tako logistički naporan, kao ukusna riba s užasno mnogo sićušnih koščica. Iza njenih leđa, iza vrata bračne spavaće sobe, Stivenova žena glasno je govorila o moralnoj taštini.

„Pretpłaciću se na moralnu taštinu”, prekinuo ju je Stiven, „onda kad mi jedina preostala mogućnost bude da pristanem na božanski plan koji će četiri milijarde ljudi baciti u bedu.”

„To je sama suština moralne taštine!”, zakreštala je žena.

Stivenov glas ispunio je Pip požudom većom od bilo čega što je osećala prema Džejsonu, i ona je brzo zaključila da je niko ne može optužiti za moralnu taštinu – njen je problem više bio moralni nedostatak samopouzdanja, budući da muškarac kojeg je zaista želela nije bio onaj s kojim je upravo nameravala da se kresne.

Na vrhovima prstiju, sišla je do prizemlja i prošla pored gomila polovnog građevinskog alata u hodniku. U kuhinji, Nemica Anagreta govorila je na nemačkom. Pip je uletela u kupatilo, zavukla pakovanje od

tri kondoma u džep kućnog ogrtača, ponovo provirila napolje i brzo povukla glavu: Anagreta je sada stajala na vratima kuhinje.

Anagreta je bila tamnooka lepotica i imala je prijatan glas, razbija jući tako Pipine predrasude kako je nemački ružan jezik kojim govore plavooki ljudi. Ona i njen dečko, Martin, provodili su godišnji odmor u raznim američkim bednim četvrtima, navodno radi podizanja svesti o njihovoj međunarodnoj organizaciji za borbu za prava beskućnika i povezivanja sa američkim pokretom protiv nuklearnog naoružanja, ali pre svega, činilo se, kako bi se uzajamno fotografisali u getu ispred grafita punih optimizma. Prošlog utorka, na zajedničkoj večeri koju Pip nije uspela da izbegne jer je bio red na nju da kuva, Stivenova žena povelala je raspravu sa Anagretom oko izraelskog programa nuklearnog naoružanja. Stivenova žena bila je jedna od onih žena koje mrze druge žene zato što su lepe (činjenica da nije imala ništa protiv Pip, prema kojoj se, naprotiv, odnosila majčinski, potvrđivala je Pipinu skromnu ocenu sopstvenog izgleda), a Anagretina spontana ljupkost, koju su kratka kosa i obrve sa pirsingom pre dodatno naglašavale nego narušavale, toliko je išla na nerve Stivenovoj ženi da je počela da govori gnusne laži o Izraelu. Kako je, igrom slučaja, program nuklearnog naoružanja Izraela bio jedina tema iz oblasti razoružanja o kojoj je Pip zaista mnogo znala, budući da je nedavno pisala o tome izveštaj za studijsku grupu, i budući da je bila jezivo ljubomorna na Stivenovu ženu, uletela je u petominutno izlaganje dokaza o tome da Izrael poseduje nuklearno naoružanje.

Začudo, to je oduševilo Anagretu. Izjavila je da ju je Pip „oborila s nogu”, izdvojila je od ostalih i odvela u dnevnu sobu, gde su se na sofu i uživale u dugom ženskom razgovoru. Anagretinoj pažnji iz nekog razloga nije bilo moguće odoleti, a kad je počela da priča o čuvenom otpadniku sa interneta po imenu Andreas Vulf, koga je, ispostavilo se, poznavala lično, i rekla Pip kako je upravo onakva mlada osoba kakva je potrebna Vulfovom Projektu Sunčeva svetlost navaljujući na nju da ostavi svoj užasni posao na kome je ugnjetavaju i da se prijavi za jedno od mesta plaćenog stažiste na projektu koje je trenutno otvoreno, da će najverovatnije dobiti položaj, sve što treba da uradi je da preda popunjeni zvanični „upitnik” s kojim bi Anagreta lično mogla da joj pomogne pre nego što ode iz grada, to je Pip veoma laskalo – toliko je *želela* to da uradi – da je obećala da će popuniti upitnik. Pila je domaće vino pret hodna četiri sata bez prestanka.

Sledećeg jutra, trezna, pokajala se zbog datog obećanja. Andreas Vulf i njegov Projekat trenutno su poslovali iz Južne Amerike, budući da su Sjedinjene Države i veći deo Evrope izdali nalog za njegovo hapšenje pod optužbom za hakovanje i špijuniranje, a Pip sasvim izvesno ne bi ostavila majku i preselila se u Južnu Ameriku. Osim toga, iako je Vulf nekima od njenih prijatelja predstavljao heroja, a i nju je pomalo zanimala njegova zamisao da je čuvanje tajni isto što i ugnjetavanje, a transparentnost što i sloboda, ipak se nije posebno zanimala za politiku; uglavnom je samo pratila Stivena, povremeno petljajući s tim isto kao što se povremeno petljala sa fitnessom. Osim toga, Projekat Sunčeva svetlost i polet s kojim je Anagreta o njemu govorila pomalo su je podsećali na sektu. Inače, bila je uverena da će postati savršeno jasno istog trena kad bude popunila upitnik da nije ni približno toliko pametna i dobro obaveštena kao što se to moglo učiniti nekome ko je saslušao njen petominutni govor o Izraelu. Zato je izbegavala Nemce sve do tog jutra kada je, pošavši da čita *Sandey tajms* sa Džejsonom, pronašla poruku od Anagrete, toliko ozlojeđene da joj je ostavila odgovor ispred vrata, obećavši joj da će razgovarati sa njom te večeri.

Sada, dok je njen stomak i dalje prijavljivao da je prazan, čekala je neku promenu u bujici nemačkih reči koja bi je uverila da Anagreta više ne stoji na vratima kuhinje. Dvapat, kao pas koji sluša ljudski govor, Pip je bila sasvim sigurna da je čula svoje ime među njima. Da joj je glava bila na mestu, odmarširala bi u kuhinju, rekla kako joj je došao dečko pa ne može da popunjava upitnik, i otišla na sprat. Ali bila je mrtva gladna, a seks je postepeno postajao sve apstraktniji zadatak.

Napokon je čula korake, škripu kuhinjske stolice po podu. Pojurila je iz kupatila, ali joj se rub kućne haljine zakačio za nešto. Ekser u nekoj staroj dasci. Prislonjenoj uza zid. Dok se izvijala da izbegne daske koje padaju, začula je Anagretin glas iza svojih leđa.

„Pip? Pip, tražim te već tri dana!”

Pip se okrenula i videla Anagretu kako joj prilazi.

„Zdravo, znam, izvini”, rekla je, na brzinu slažući daske. „Ne mogu sad. Imam... Šta kažeš za sutra?”

„Ne”, rekla je Anagreta sa smeškom, „dođi sad. Hajde, hajde, obećala si.”

„Hm.” Pipin um nije se baš najbolje snalazio s prioritetima. U kuhinji, gde su bili Nemci, stajali su i kornfleks i mleko. Možda i ne bi bilo tako strašno da pojede nešto pre nego što se vrati kod Džejsona? Zar neće

biti efikasnija, podatnija i energičnija ako prvo pojede malo kornfleksa? „Pusti me samo na trenutak da odem gore”, rekla je. „Samo trenutak, važi? Odmah se vraćam, obećavam.”

„Ne, dođi, dođi. Dođi sada. Trebaće nam samo nekoliko minuta, možda deset. Zabavno je, videćeš, to je samo formalnost koju moramo da ispunimo. Dođi. Celo veče te čekamo. Pođi sa mnom sada, *ja?*”

Prelepa Anagreta ju je zvala. Pip je shvatila na šta je Drajfus mislio kad je pričao o Nemcima; a opet, slušati naređenja donosilo je određeno olakšanje. Uz to, već je toliko dugo bila dole da joj je bilo neprijatno da se popne u sobu i zamoli Džejsona za još malo strpljenja, a život joj je već bio toliko pun neprijatnosti da je počela strateški da odlaže suočavanje sa njima što je duže moguće, čak i onda kada je bilo veoma verovatno da će ih to odlaganje učiniti još neprijatnijim onda kad je jednom sateraju uza zid.

„Draga Pip”, rekla je Anagreta, milujući je po kosi, dok je ona sedela za kuhinjskim stolom, jela kornfleks iz velike činije, i nije baš bila preterano željna toga da joj neko dira kosu. „Mnogo ti hvala što ovo radiš za mene.”

„Daj da to začas završimo, okej?”

„Ma da, videćeš. To je samo formalnost koju moramo da ispunimo. Toliko me podsećaš na mene kad sam bila tvojih godina i kad sam tragala za nekom svrhom u životu.”

Pip se to uopšte nije dopalo. „Okej”, rekla je. „Žao mi je, ali moram da pitam da li je Projekat Sunčeva svetlost sekta?”

„Sekta?”, Martin, sav zarastao u dvodnevnu bradu i s palestinskim šalom oko vrata, nasmejao se za drugim krajem stola. „Možda samo kult ličnosti.”

„*Ist doch Quatsch, du*”, rekla je Anagreta pomalo ljutito. „*Also wirklich.*”

„Izvini, šta si rekla?”, pitala je Pip.

„Rekla sam mu da ne sere. Projekat je nešto sasvim suprotno od sekte. Zalaže se za iskrenost, istinu, transparentnost, slobodu. Vlade koje imaju kult sopstvene ličnosti mrze naš projekat.”

„Ali Projekat ima veoma *kerizmatičnog* vođu”, rekao je Martin.

„Harizmatičnog?”, upitala je Pip.

„Harizmatičnog. Ja sam pogrešno izgovorio. Andreas Vulf je veoma harizmatičan.” Martin se ponovo nasmejao. „U stvari, ovo bi trebalo

staviti u rečnik. Kako upotrebiti reč *harizmatičan* u rečenici. 'Andreas Vulf je veoma harizmatičan.' Onda rečenica odmah ima smisla, odmah ti je jasno šta ta reč znači. On je sama definicija reči harizmatičan."

Izgledalo je kao da Martin bocka Anagretu, i da se Anagreti to uopšte ne dopada; Pip je shvatila, ili joj se barem činilo da je shvatila, kako je Anagreta u nekom trenutku spavala sa Andreasom Vulfom. Iz poluprozirne plastične fascikle, kancelarijske i evropskog izgleda, izvukla je nekoliko stranica nešto dužih i užih nego što su američke.

„I ti kao regrutuješ za njega?“, upitala je Pip. „Putuješ sa tim upitnikom?“

„Da, imam ovlašćenje“, rekla je Anagreta. „Ali nećemo to zvati ovlašćenjem, mi poričemo svaku vrstu vlasti. Ja sam jedna od onih koji ovo rade za grupu.“

„Jeste li zato u Americi? Putujete i regrutujete?“

„Anagreta odlično obavlja više zadataka u isto vreme“, rekao je Martin s osmehom koji je nekako u isto vreme bio sarkastičan i pun divljenja.

Anagreta mu je rekla da ostavi nju i Pip nasamo, pa se uputio prema dnevnoj sobi, naizgled i dalje sasvim blaženo nesvestan toga da ga Drajfus ne želi u svojoj blizini. Pip je ugrabila priliku da dospe sebi drugu činiju kornfleksa; barem će se pošteno najesti.

„Martin i ja imamo odličnu vezu, ako se izuzme njegova ljubomora“, objasnila je Anagreta.

„Ljubomora na šta?“ rekla je Pip jedući. „Na Andreasa Vulfa?“

Anagreta je odmahnula glavom. „Ja sam veoma dugo bila vrlo bliska s Andreasom, ali to je bilo mnogo pre nego što sam upoznala Martina.“

„Znači, tad si bila baš mlada.“

„Martin je ljubomoran na moje prijateljice. Jednom nemačkom muškarcu, čak i dobrom muškarcu, ništa ne smeta više nego kad su žene bliske prijateljice njemu iza leđa. To ga zaista nervira, čini mu se da sa svetom nešto nije u redu. Kao da ćemo otkriti sve tajne i oduzeti mu svu moć, ili da nam više neće biti potreban. Imaš li i ti takav problem?“

„Bojim se da sam uglavnom ja ta koja pati od ljubomore.“

„Pa, baš je zato Martin ljubomoran na internet, jer ja uglavnom tako komuniciram sa svojim prijateljima. Imam strašno mnogo prijatelja koje nisam čak ni upoznala – ali su mi pravi prijatelji. Preko imejla, društvenih mreža, foruma. Znam da Martin povremeno gleda porniće, ne krijemo ništa jedno od drugog, a da ih ne gleda, verovatno bi bio jedini

muškarac u Nemačkoj koji to ne radi – mislim da je internet pornografija stvorena zbog nemačkih muškaraca, jer oni vole da budu sami i drže stvari pod kontrolom, i njihove se fantazije vrte oko moći. Ali on kaže da ih gleda samo zato što ja imam toliko drugarica na internetu.”

„Što bi naravno mogla da bude i pornografija za žene”, rekla je Pip.

„Ne. Misliš tako samo zato što si mlada i možda ti prijateljstvo nije toliko potrebno.”

„Da li ti ikada padne na pamet da digneš ruke i predeš na devojke?”

„Trenutno je u Nemačkoj užasno i sa ženama i sa muškarcima”, rekla je Anagreta, što je nekako moglo da se protumači kao ne.

„Mislim, samo sam htela da kažem da je internet dobar način da čovek na daljinu zadovolji svoje potrebe. Za ženama ili za muškarcima.”

„Ali ženska potreba za prijateljstvom zaista je ispunjena internetom. To nije fantazija. I kako Andreas razume moć interneta, i to koliko on ženama znači, Martin je ljubomoran i na njega – zbog *toga*, a ne zato što sam nekada bila bliska sa njim.”

„Važi. Ali ako je Andreas harizmatični vođa, onda je on tip koji ima moć, što meni zvuči kao da je, po tvom mišljenju, isti kao i svi drugi muškarci.”

Anagreta je odmahнула glavom. „Ono što je kod Andreasa najdivnije jeste to što je svestan činjenice da je internet najbolje sredstvo u službi istine ikada izmišljeno. A šta nam to govori? Da se sve u društvu u stvari odvija oko žena, a ne oko muškaraca. Da svi muškarci gledaju slike žena, a žene komuniciraju sa drugim ženama.”

„Mislim da zaboravljaš na gej seks i video-snimke kućnih ljubimaca”, rekla je Pip. „Ali, možda bismo sada mogli da popunimo upitnik? Gore me kao čeka dečko, pa sam kao zbog toga samo u kućnoj haljini ispod koje nemam ništa, ako si se slučajno zapitala.”

„Baš sada? Gore na spratu?”, Anagreta je zvučala uzbuđeno.

„Mislila sam da će ovo biti samo brz odgovor na nekoliko pitanja.”

„Zar ne bi mogao da dođe neki drugi put?”

„Zaista bih pokušala da to izbegnem, ako ikako mogu.”

„Idi onda i reci mu da ti treba samo nekoliko minuta, desetak, sa drugaricom. Tako za promenu ne moraš ti da budeš ljubomorna.”

Onda joj je Anagreta namignula, što se Pip činilo kao pravi podvig; ona nikada nije naučila da namiguje, namigivanje je bilo nešto sasvim suprotno od sarkazma.

„Mislim da ti je najbolje da me iskoristiš dok sam tu”, rekla je.

Anagreta ju je uveravala da u upitniku ne postoje tačni i pogrešni odgovori, za šta je Pip smatrala da nikako ne može da bude istina, jer zašto onda uopšte popunjavati upitnik, ako nema pogrešnih odgovora? Ali Anagretina lepota ulivala joj je poverenje. Gledajući je preko stola, Pip je imala osećaj da je intervjuišu za radno mesto Anagrete.

„*Koja je od sledećih supermoći najbolja koju bi mogla da imaš?*”, pročitala je Anagreta. „*Letenje, nevidljivost, sposobnost da čitaš tuđe misli ili moć da zaustaviš vreme za sve osim za sebe.*”

„Da čitam tuđe misli”, rekla je Pip.

„Dobar odgovor, iako ne postoje tačni i pogrešni odgovori.”

Anagretin osmeh bio je toliko topao da je čovek mogao da se okupa u njemu. Pip je i dalje patila za koledžom, gde je vrlo efikasno polagala testove.

„*Molimo vas da objasnite svoj izbor*”, pročitala je Anagreta.

„Zato što ne verujem ljudima”, odgovorila je Pip. „Čak i moja majka, kojoj verujem, krije neke stvari od mene, važne stvari, i bilo bi lepo kad bih mogla da ih saznam, a da ona ne mora da mi ih kaže. Zнала bih sve što treba da znam, a ona bi i dalje bila okej. Onda, kad su u pitanju ostali, svi ostali, ja nikad nisam sigurna šta misle o meni, i ne umem to dobro da procenim. I tako, bilo bi lepo kad bih mogla samo da im zavirim u glavu, samo na sekund, i proverim da li je sve okej – samo da se uverim da ne misle nešto užasno o meni, a da ja o tome nemam pojma – onda bih mogla da im verujem. Ne bih ja to zloupotrebljavala. Ali teško je kad nikad nikom ne veruješ. Moram baš da se pomučim da skontam šta hoće od mene. To ponekad tako *smara*.”

„Oh, Pip, mi skoro da i ne moramo da radimo ovaj test. To što kažeš je fantastično.”

„Stvarno?” Pip se tužno osmehnula. „Vidiš, čak i u ovom slučaju, ja se pitam zašto si ti to rekla. Možda samo pokušavaš da me ubediš da popunim upitnik. I kad smo već kod toga, pitam se i zašto ti je toliko stalo da to uradim.”

„Meni možeš da veruješ. Radim ovo samo zato što si me oduševila.”

„Ali vidiš, to nema nikakvog smisla, jer ja uopšte nisam ništa posebno. Ne znam baš mnogo o nuklearnom naoružanju, samo sam slučajno obaveštena o Izraelu. Uopšte ti ne verujem. Ne verujem ti. Ne verujem

ljudima.” Pip su sve više goreli obrazi. „A sad bi stvarno trebalo da odem gore. Grize me savest što sam ostavila dečka samog.”

To je trebalo da bude znak Anagreti da treba da je pusti, ili da se barem izvini što ju je toliko zadržala, ali Anagreta, čini se (možda je to neki nemački običaj?), nije umela da primeti suptilne znakove. „Moramo da ispoštujemo formalnost”, rekla je. „To je samo obična formalnost, ali moramo da je ispunimo.” Potapšala je Pip po ruci, a zatim je i pomilovala. „Brzo ćemo.”

Pip se zapitala zašto je Anagreta stalno dodiruje.

„Tvoji prijatelji nestaju. Ne odgovaraju na poruke na Fejsbuku i ne javljaju se na telefon. Razgovaraš sa njihovim poslodavcima, koji ti kažu da nisu dolazili ni na posao. Razgovaraš sa njihovim roditeljima, kažu da su zabrinuti. Odeš u policiju, a tamo ti kažu da su obavili istragu i da su tvoji prijatelji dobro, ali sada žive u nekom drugom gradu. Posle izvesnog vremena, svi tvoji prijatelji su nestali. Šta radiš? Da li čekaš dok i sama ne nestaneš, pa da tako saznaš šta ti se dogodilo s prijateljima? Da li pokušavaš sama da istražuješ? Da li bi možda pobegla?”

„Samo moji prijatelji nestaju?”, upitala je Pip. „Ulice su i dalje pune mojih vršnjaka koji mi nisu prijatelji?”

„Da.”

„Iskreno, da mi se to desi, mislim da bih otišla kod psihijatra.”

„Ali psihijatar razgovara s policijom i sazna da je sve što si rekla istina.”

„Pa, onda bih imala barem jednog prijatelja – psihijatra.”

„Ali onda i psihijatar nestane.”

„To je totalno paranoidan scenario. Zvuči kao nešto što bi Drajfusu moglo da padne na pamet.”

„Da li čekaš, istražuješ ili bežiš?”

„Ili se ubijem. Mogu li da se ubijem?”

„Nema pogrešnih odgovora.”

„Verovatno bih se odselila da živim sa mamom. Ne bih je puštala iz vida. A ako bi i ona ipak nekako nestala, verovatno bih se ubila, pošto bi do tog trenutka postalo očigledno da biti u bilo kakvom odnosu sa mnom škodi zdravlju.”

Anagreta se ponovo nasmešila. „Odlično.”

„*Molim?*”

„Odlično ti ide, Pip.” Pružila je ruke preko stola i vrelim dlanovima dotakla Pipine obraze.

„Kažem da bih se ubila i to je dobar odgovor?”

Anagreta je sklonila dlanove s njenih obraza. „Nema pogrešnih odgovora.”

„Kad tako kažeš, malo mi je teško da se radujem što mi dobro ide.”

„*Koju si od sledećih stvari ikada uradila bez dozvole: ušla na nečiji imejl nalog, pročitala nešto na tuđem telefonu, pretražila nečiji kompjuter, čitala tuđi dnevnik, preturala po nečijim privatnim dokumentima, prisluškivala tuđe telefonske razgovore kad te neko slučajno pozove telefonom, pod lažim izgovorom došla do informacija o nekom, prislonila uho uza zid ili vrata da čuješ neki razgovor i tome slično?*”

Pip se namrštila. „Jel' smem da preskočim pitanje?”

„Slobodno možeš da mi veruješ.” Anagreta je ponovo dotakla njenu ruku. „Bolje je da odgovoriš.”

Pip je oklevala, a zatim je priznala: „Pregledala sam svaki komadić papira koji mama ima. Da piše dnevnik, ja bih ga čitala, ali ga ne piše. Da ima imejl nalog, sigurno bih ga do sada uhakovala. Pretražila sam internet uzduž i popreko. Nije mi drago zbog toga, ali ona odbija da mi kaže ko mi je otac, neće da mi kaže gde sam se rodila, pa čak ni svoje pravo ime. Kaže da to radi kako bi me zaštitila, ali mislim da opasnost postoji samo u njenoj glavi.”

„To su stvari koje moraš da znaš”, rekla je Anagreta ozbiljno.

„Jesu.”

„Imaš prava da ih znaš.”

„Imam.”

„Jasno ti je da bi Projekat Sunčeva svetlost mogao da ti pomogne da ih otkriješ?”

Pipino srce počelo je brže da kuca, delimično zato što joj to u stvari do tog trenutka uopšte nije palo na pamet, ali uglavnom zbog toga što je imala osećaj da sad kreće pravo zavođenje, navlačenje za koje je svaki Anagretin dodir bio samo najava. Izvukla je ruku iz njene i nervozno se obgrlila oko ramena.

„Mislila sam da se Projekat bavi pitanjima poslovne i nacionalne bezbednosti.”

„Naravno. Ali na raspolaganju su nam razni resursi.”

„I kao mogla bih samo da im napišem pismo i tražim im informacije?”

Anagreta je odmahnula glavom. „Projekat nije privatna detektivska agencija.”

„Ali, kad bih zaista stažirala tamo?”

„Da, naravno.”

„Pa, to zvuči zanimljivo.”

„Dovoljno da te natera da razmisliš, ja?”

„Jaaa”, odgovorila je Pip.

„*Putuješ po stranoj zemlji*”, Anagreta je nastavila da čita. „*I jedne večeri policija ti dođe u hotel i uhapsi te kao špijuna, iako nisi špijunirala. Odvedu te u policijsku stanicu. Kažu ti da imaš pravo na jedan telefonski poziv, ali da će oni slušati ceo razgovor, sa obe strane. Upozoravaju te da će svako koga budeš zvala i sam biti osumnjičen za špijunažu. Koga ćeš pozvati?*”

„Stivena”, rekla je Pip.

Anagretinim licem na trenutak je prešla senka razočaranja. „Ovog Stivena? Stivena koji živi ovde?”

„Da, u čemu je problem?”

„Oprosti, ali mislila sam da ćeš navesti majku. Pomenula si je u svakom drugom odgovoru do sada. Ona je jedina osoba kojoj veruješ.”

„Ali, to je samo suštinsko poverenje”, rekla je Pip. „Ona bi poludela od brige, a nema pojma o tome kako funkcioniše svet, pa ne bi znala koga da pozove da mi pomogne. Stiven bi tačno znao koga treba zvati.”

„Meni deluje pomalo slabo.”

„Molim?”

„On mi deluje slabo. Oženjen je onom narogušenom diktatorkom.”

„Da, znam, njegov je brak nesrećan – veruj mi, znam da jeste.”

„Zaljubljena si u njega!”, uzviknula je Anagreta u neverici.

„Jesam, pa šta?”

„Pa, nisi mi rekla. Svašta smo jedna drugoj pričale tamo na kauču, a ti mi to nisi rekla.”

„Nisi ni ti meni rekla da si spavala s Andreasom Vulfom!”

„Andreas je javna ličnost. Moram da budem oprezna. A to je bilo pre mnogo godina.”

„Pričaš o njemu kao da bi to uradila opet dok kažeš keks.”

„Pip, molim te”, rekla je Anagreta i uhvatila je za ruke. „Hajde da se ne prepiremo. Nisam znala da si zaljubljena u Stivena. Žao mi je.”

Ali rana koju joj je reč *slabo* nanela sada je Pip zapekla još više i ona se prenerazila shvativši koliko je ličnih podataka već poverila ženi koja je bila toliko sigurna u sopstvenu lepotu da bi se verovatno ponašala isto tako i da je zvekne šipkom u lice i otfikari joj kosu baštenskim makazama. Pip, koja nije imala nikakvih osnova za takvo samopouzdanje, istrгла je ruke i ustala, zviznuvši činiju od kornfleksa u sudoperu. „Idem sada gore...”

„Ne, ostalo nam je još šest pitanja...”

„Jer očigledno ne idem u Južnu Ameriku, ne verujem ti uopšte, ali ni najmanje, nego zašto ti i tvoj dečko koji voli da masturbira ne biste otišli dole u Los Anđeles i uvalili se kod nekog drugog u kuću, pa onda delili upitnike ljudima kojima se sviđaju ljudi jači od Stivena. Ne želim vas više u našoj kući, niko vas više ovde ne želi. Da me imalo poštuješ, bilo bi ti jasno da uopšte ne želim da budem ovde u ovom trenutku.”

„Pip, molim te, čekaj, stvarno mi je žao.” Anagreta je delovala iskreno potreseno. „Ne moraš više da odgovaraš na pitanja...”

„Mislila sam da moramo da ispunimo formu. Moramo. Moramo. Bože, kakva sam ja glupača.”

„Ne, stvarno si pametna. Mislim da si fantastična. Mislim da se tvoj život samo malo previše vrti oko muškaraca, samo malo, u ovom trenutku.”

Pip je zurila u nju, u neverici zbog ove najnovije uvrede.

„Možda bi volela da imaš prijateljicu koja je malo starija, ali nekad je bila ista kao ti.”

„Ti nikad nisi bila kao ja”, rekla je Pip.

„Jesam, bila sam. Sedi, molim te, *ja?* Razgovaraj sa mnom.”

Anagretin glas bio je tako baršunast i zapovedan, a ova poslednja uvreda učinila je Džejsonovo prisustvo u njenoj spavaćoj sobi tako ponižavajućim, da ju je Pip zamalo poslušala i ponovo sela. Ali kad je jednom obuzme nepoverenje u ljude, postalo bi joj fizički nemoguće da izdrži da ostane u istoj prostoriji sa njima. Pobegla je niz hodnik, slušajući kako noge od stolice grebu po kuhinjskom podu, kako je neko zove po imenu.

Na odmorištu na drugom spratu zastala je, pušeci se od besa. Stiven je slab? Ona previše razmišlja o muškarcima? *Baš lepo. Baš mi prija da čujem tako nešto o sebi.*

Iza Stivenovih vrata, bračna svađa je utihnula. Pip se prišunjala bliže, bežeći od zvuka košarkaške utakmice koji su dopirali iz prizemlja, i oslušnula. Uskoro se začulo škripanje krevetskih federa, a zatim i prepoznatljiviji, jecavi uzdah, i shvatila je da je Anagreta bila u pravu, Stiven je *zaista* bio slab, bio je *slab*; a opet, nema ničeg lošeg u tome što muž i žena vode ljubav. Ali dok je to slušala i zamišljala, znajući da ne može da bude deo toga, Pip je preplavilo očajanje koje je mogla da ublaži samo na jedan način.

Popela se gore preskačući po dva stepenika, kao da će to što će se vratiti pet sekundi brže promeniti činjenicu da je nije bilo preko pola sata. Zastala je pred vratima da namesti izraz nedužne skrušenosti. Taj je izraz hiljadu puta upotrebila pred majkom, i bio je provereno efikasan. Otvorila je vrata i zavirila unutra, s nameštenim izrazom na licu. Svetlo je bilo upaljeno, a Džejson je opet bio obučen, sedeo je na ivici kreveta i kucao poruku.

„Pst”, rekla je Pip. „Jesi li strašno ljut na mene?”

Odmahnuo je glavom. „Ali rekao sam sestri da ću se vratiti kući do jedanaest.”

Reč *sestra* izbrisala je veći deo skrušenosti sa Pipinog lica, ali Džejson je ionako nije ni gledao. Ušla je, sela pored njega i dotakla ga. „Nema još jedanaest, zar ne?”

„Jedanaest i dvadeset.”

Naslonila mu je glavu na rame i obgrlila ga oko ruke.

Osećala je kako mu se mišići kreću dok kuca poruku. „Izvini”, rekla je. „Ne mogu da objasnim šta se dogodilo. Mislim, mogu, ali ne želim.”

„Ne moraš ništa da objašnjavaš. Mislim da sam ionako već znao.”

„Šta si znao?”

„Nije važno.”

„Ne, ali šta? Šta si znao?”

Prestao je da kuca i zagledao se u pod. „Nisam ni ja baš normalan. Ali, ako ćemo realno...”

„Htela bih da normalno vodimo ljubav. Zar ne možemo to da uradimo? Makar samo pola sata? Možeš da javiš sestri da malo kasniš.”

„Slušaj, Pip”, namrštio se. „Da li ti je to uopšte pravo ime?”

„Tako me zovu.”

„Nekako mi se ne čini kao da razgovaram sa *tobom* kad te tako zovem. Ne znam... 'Pip.' 'Pip.' Ne zvuči kao... Ne znam...”

Džonatan Frenzen
PJURITI

Za izdavača
Dijana Dereta

Lektura i korektura
Snežana Palačković

Likovno-grafička oprema
Marina Slavković

Prvo DERETINO izdanje

ISBN 978-86-6457-097-8

Tiraž
2000 primeraka

Beograd 2016.

Izdavač / Štampa / Plasman
DERETA doo
Vladimira Rolovića 94a, 11030 Beograd
tel./faks: 011/ 23 99 077; 23 99 078

www.dereta.rs

Knjižara DERETA
Knez Mihailova 46, tel.: 011/ 26 27 934, 30 33 503

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.111(73)-31

ФРЕНЗЕН, Џонатан, 1959–

Pjuriti / Džonatan Frenzen ; prevod s engleskog Vesna Stamenković. – 1. Deretino izd. – Beograd : Dereta, 2016 (Beograd : Dereta). – 582 str. ; 24 cm. – (Biblioteka Supernova / [Dereta])

Prevod dela: Purity / Jonathan Franzen. – Tiraž 2.000.

ISBN 978-86-6457-097-8

COBISS.SR-ID 225581324